

Kulturutskottets yttrande 2023/24:KrU3y

Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har beslutat att ge kulturutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/242:111 Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher och de tre följdmotioner som väckts med anledning av skrivelsen i de delar som berör kulturutskottets beredningsområde.

Kulturutskottet begränsar sitt yttrande till de avsnitt i skrivelsen som berör utskottets beredningsområde. Det avser de delar i skrivelsen där regeringen lyfter fram de särskilda villkor som ofta gäller för företagare inom kulturella och kreativa branscher, betydelsen av kulturella och kreativa branscher för möjligheterna att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer, kompetensförsörjning och samverkan samt vikten av att prioritera barn och unga. Kulturutskottet delar regeringens bedömningar i skrivelse 2023/24:111 och menar att regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher lägger en god grund för det fortsatta arbetet på området. Kulturutskottet föreslår att näringsutskottet avstyrker de motionsyrkanden som berör kulturutskottets beredningsområde.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisas regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher mot bakgrund av bl.a. teknik- och branschutvecklingen och de behov som finns på området. Strategin är avsedd att gälla under en tioårsperiod (2024–2033). Strategin innehåller en övergripande vision och sex prioriterade områden och strategiska mål. De sex strategiska målen är följande:

- tillförlitlig statistik på nationell nivå
- god kunskap om förutsättningarna och utvecklingen på den upphovsrättsbaserade marknaden
- träffsäker rådgivning, stöd och finansiering och minskade regelkostnader
- god kompetensförsörjning, livslångt lärande och goda villkor i trygghetsystemen
- attraktiva, hållbara livsmiljöer och ett diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet
- ett stort och växande internationellt genomslag för de kulturella och kreativa företagen.

Slutligen redovisas hur regeringen avser att arbeta med strategin under den kommande tioårsperioden. Regeringen vill prioritera en löpande dialog om hur arbetet inom ramen för strategin fungerar och vilka behov branschen ser. Dialogen är också viktig för att kunna följa upp arbetet. Regeringen avser att låta Kulturdepartementet samordna arbetet med strategin.

Vision

Målet för 2033 är att Sverige ska ha stärkt sin position som ett ledande land för de kulturella och kreativa branscherna. Branscherna ska ha god tillväxt och bidra till svensk ekonomi och ett dynamiskt näringsliv i hela landet, ökad export och en positiv Sverigebild i utlandet. Företag inom de kulturella och kreativa branscherna ska bidra till en mångfald av kulturella uttryck och kulturupplevelser i hela landet.

Strategiska mål

Nationell statistik – Enligt regeringen finns det för närvarande ingen samlad nationell statistik över de kulturella och kreativa branschernas bidrag till svensk ekonomi. Det finns uppskattningar och pilotprojekt och regeringen gör bedömningen att flera myndigheter eller andra aktörer bör kunna ansvara för att förbättra och producera nationell statistik över de kulturella och kreativa branscherna.

Kunskaper om upphovsrätt – Regeringen menar att det är grundläggande för de immateriella rättigheternas funktion att det allmänna vidtar kraftfulla åtgärder mot illegal användning av skyddat material. Det finns även behov av kunskap om det upphovsrättsliga regelverket och förmåga att använda det. Offentliga aktörer ska arbeta strategiskt för att underlätta för en väl fungerande upphovsrättsbaserad marknad.

Rådgivning, stöd, finansiering och regelkostnader – Myndigheter och andra aktörer som förmedlar råd, stöd och finansiering till företagande, innovation och konstnärlig verksamhet ska samverka så att deras kompetenser stärker varandras respektive uppdrag där det är relevant. Företagens kostnader för att följa regler ska minska.

Kompetensförsörjning och trygghetssystem – Det ska finnas en god kompetensförsörjning inom kulturella och kreativa branscher. De offentliga trygghetssystemen ska ge goda villkor för enskilda som försörjer sig både som anställda och som egenföretagare.

Livsmiljöer och näringsliv i hela landet – Kulturella och kreativa företag ska kunna bidra till att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer samt ett diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet. Det är viktigt att förståelsen för betydelsen av hållbara samhällen och intresset för gestaltning ökar.

Internationellt genomslag för kulturella och kreativa företag – Sveriges strategi för utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft är enligt regeringen avsedd att ge svenska företag bästa möjliga förutsättningar att hantera framväxande utmaningar och ta vara på de affärsmöjligheter som uppstår genom den gröna och digitala omställningen.

Motionerna

Tre följdmotioner har inkommit med anledning av skrivelse 2023/24:111. Nedan redovisas de yrkanden i motionerna som berör kulturutskottets beredningsområde.

Fredrik Olovsson m.fl. (S) menar i kommittémotion 2023/24:2883 yrkande 4 att regeringen bör ta fram en nationell innovationsstrategi som betonar immaterialrättens betydelse för kulturella och kreativa branscher. Motionärerna lyfter i yrkande 5 fram betydelsen av kultur- och utbildningspolitiken för företag i kulturella och kreativa branscher och vidare i yrkande 6 behovet av att öka samverkan t.ex. mellan berörda departement, myndigheter och andra aktörer för uppgiften att samordna och genomföra strategin. Motionärerna betonar betydelsen av kultursamverkansmodellen och samverkan mellan staten, regionerna, kommunerna, civilsamhället och de professionella kulturskaparna.

Elisabeth Thand Ringqvist och Rickard Nordin (båda C) menar i kommittémotion 2023/24:2885 yrkande 1 att regeringen bör ha beredskap för att utöka kunskapen om teknikutveckling och AI för att kunna modernisa och

förtydliga olika regelverk på området. Målsättningen bör vara att skapa rättvisa och goda förutsättningar för den upphovsrättsbaserade marknaden. Motionärerna anför vidare i yrkande 2 att ansvariga myndigheter bör få ett tydligare uppdrag att stödja företagare inom kulturella och kreativa branscher. Motionärerna framför i yrkande 5 att det behövs ett tillägg i strategin om att även värna den ideella sektorn och studieförbunden eftersom de utgör centrala aktörer för kulturlivet. Motionärerna menar vidare i yrkande 6 att strategin bör kompletteras med en nationell strategi för dataspelsutveckling och spelande och i yrkande 7 att regeringen bör överväga att inrätta ett nationellt spelinstitut. Motionärerna menar i yrkande 8 att många former av spelande bör ses som ett kulturuttryck bland andra och att kulturbegreppet även bör omfatta spelande.

Elin Söderberg och Amanda Lind (båda MP) framför i kommittémotion 2023/24:2889 yrkande 3 att regeringen bör låta utreda förutsättningarna för att inrätta ett institut för främjande av spel, musik, film och andra områden inom kulturella och kreativa branscher. Motionärerna anför vidare i yrkande 5 att regeringen bör stärka konstnärsperspektivet i strategin och i yrkande 6 att regeringen behöver utveckla och förtydliga de avsnitt i strategin som berör området konstnärlig frihet. Motionärerna menar vidare i yrkande 7 att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att säkra upphovspersonernas och de utövande konstnärernas rättigheter i ljuset av AI-utvecklingen. Motionärerna anför i yrkande 9 att regeringen bör intensifiera arbetet med stärkt medie- och informationskunnighet om AI, i yrkande 10 att regeringen bör ta fram en nationell strategi för dataspel och i yrkande 11 att spelaktörer ska ha samma möjligheter som aktörer inom andra kulturformer att söka offentliga medel. Motionärerna menar vidare i yrkande 12 att stödsystemen för spel behöver utvecklas och i yrkande 13 att regeringen bör förtydliga strategin när det gäller möjligheterna för en god kompetensförsörjning, bl.a. för spelutveckling. Motionärerna anför i yrkande 14 att statliga kulturinstitutioner ska verka för kultur i hela landet och i yrkande 15 att det statliga anslaget till regionala kulturverksamheter bör öka. Motionärerna lyfter i yrkande 16 även fram betydelsen av civilsamhället och dess samverkan med offentliga verksamheter. Enligt motionärerna behövs trygga och långsiktiga villkor för idéburna organisationer för att kunna säkerställa likvärdiga möjligheter i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar strategins övergripande vision att Sverige ska stärka sin position som ett ledande land för de kulturella och kreativa branscherna, gynna den fria kulturen och skapa en mångfald av kulturella uttryck och kulturupplevelser i hela landet. Utskottet delar regeringens uppfattning att de kulturella och kreativa branscherna bör ses som en ny typ av basindustri för Sverige och att regeringens strategi kan bidra till att frigöra de kulturella och kreativa företagens potential för tillväxt, sysselsättning och innovation.

Utskottet vill särskilt lyfta fram de delar av strategin som uppmärksammar de speciella förutsättningar som gäller för yrkesverksamma konstnärer och kulturskapare. Det är positivt att regeringen uppmärksammar att många kulturella och kreativa företag har större behov av rådgivning än företag i allmänhet och att de konstnärliga och kreativa företagens affärsmodeller inte alltid följer traditionell företagslogik. Det konstnärliga skapandet är t.ex. ofta nära förbundet med kulturskaparnas personliga kunnande och konstnärliga uttryck och därmed svårt att reproducera och marknadsföra. Utskottet välkomnar därför att regeringen i skrivelsen betonar att rådgivare behöver ha god kännedom om vad som karaktäriserar värdeskapandet inom kulturella och kreativa branscher. Värdeskapandet bygger i stor utsträckning på immateriella tillgångar och företagen kan därför behöva arbeta mer strategiskt utifrån dessa tillgångar i sin affärsutveckling. Utskottet vill särskilt lyfta fram regeringens arbete med att ge instruktioner och förutsättningar för relevanta myndigheter att stärka kapaciteten att ge behovsanpassad rådgivning till företag inom konstnärliga och kreativa branscher. Det gäller bl.a. Konstnärsnämndens uppdrag att följa och informera om förutsättningarna för konstnärers företagande och Statens kulturråds uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar med att främja förutsättningarna för kulturella och kreativa branscher, i hela landet och internationellt, samt göra en bedömning av resultatet av dessa insatser.

Utskottet välkomnar regeringens bedömning att genomförandet av den tioåriga strategin är ett löpande arbete som ska samordnas av Kulturdepartementet. Det är också glädjande att regeringen avser att ha en löpande dialog med representanter för kulturella och kreativa branscher om behov av ytterligare åtgärder och hur arbetet inom ramen för strategin fungerar.

Utskottet vill vidare lyfta fram att regeringen tydligt beskriver värdet av att de kulturella och kreativa näringarna bidrar till att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer samt ett diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet. Utskottet välkomnar att regeringen betonar att kulturarv och kulturlandskap med bl.a. byggnadsminnen, världsarv, kulturresevat och andra värdefulla kulturmiljöer, liksom immateriella kulturvärden knutna till platsen, är en viktig grund för en god bebyggd miljö. Utskottet delar uppfattningen att det är viktigt att göra det möjligt att bevara, vårda, använda och utveckla värdefulla kulturmiljöer samt att de, utifrån gällande förutsättningar, kan göras tillgängliga för boende, företagare och besökare. Utskottet har förståelse för att det rör sig om ett mycket komplext politikområde med ett stort antal aktörer och olika ansvarsnivåer men delar regeringens uppfattning att förståelsen för betydelsen av hållbara samhällen och intresset för gestaltning behöver öka. Utskottet delar regeringens bedömning att det behövs en kombination av insatser både för att stärka företagen i sig och för att utveckla en viss plats. Utskottet välkomnar att regeringen t.ex. nämner utvecklad samverkan mellan näringsliv, fastighetsägare, civilsamhälle och offentliga aktörer kring lokaler och olika verksamheter såsom restauranger, handel, arrangörer och kulturbolag.

Regeringen betonar i strategin att det inte är en fråga som bara berör de större städerna utan även landsbygden, mindre orter och städernas ytterområden. Utskottet välkomnar att regeringen tydligt lyfter fram att de kreativa och konstnärliga branscherna har en viktig och ökande betydelse för utvecklingen mot en hållbar samhällsomvandling. Kulturella och kreativa verksamheter bidrar till destinationsutveckling och kulturturism, bl.a. genom kulturevenemang och besöksmål som museer och öppna konstnärsateljéer. Utskottet välkomnar det fortsatta arbetet på området inom ramen för strategin och att regeringen betonar platsens och kulturens betydelse för att skapa hållbara och attraktiva livsmiljöer i hela Sverige.

Utskottet välkomnar även att regeringen betonar att de kulturella och kreativa branschernas arbetsmarknad ofta är innovationsdriven och ger upphov till nya arbetstillfällen samtidigt som den ställer nya krav på flexibilitet och förmåga att vidareutveckla kompetens. Det är viktigt att skapa bättre möjligheter för omställning och flexibilitet för individer och företag inom kulturella och kreativa branscher för att kunna dra nytta av den samhällsekonomiska utvecklingen. Utskottet vill liksom regeringen lyfta fram värdet av Sveriges starka tradition av kommunal kulturskola och att folkbildningen bidrar på olika sätt till kompetensförsörjningen, genom utbildningar och kurser på folkhögskola och genom studieförbunden. I sammanhanget ska också betonas civilsamhällets viktiga roll.

Utskottet delar uppfattningen att det offentliga på olika nivåer bidrar till återväxt och utveckling av de kulturella och kreativa företagens verksamheter där inte minst kultur riktad till barn och unga behöver prioriteras. Utskottet vill understryka betydelsen av att det finns förutsättningar för barn och unga i hela landet att ta del av kultur i olika former samt att skapa och utöva kultur. Att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur är en viktig kulturpolitisk prioritering, inte minst för att framtidens kulturliv ska ha både aktiva utövare och en bred publik.

Sammanfattningsvis delar kulturutskottet regeringens bedömningar i skrivelse 2023/24:111 och menar att regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher lägger en god grund för det fortsatta arbetet på området. När det gäller aktuella yrkanden i följdmotioner med anledning av skrivelsen har utskottet under nuvarande riksmöte redan behandlat och avstyrkt ett flertal likalydande motionsyrkanden. Det gäller motionerna 2023/24:2885 yrkandena 2 och 5–8 samt 2023/24:2889 yrkandena 6, 7 och 9–16 (bet. 2023/24:KrU1, bet. 2023/24:KrU8, bet. 2023/24:KrU9, bet. 2023/24:KrU10). Utskottet gör ingen annan bedömning nu, och anser därför att näringsutskottet bör avstyrka dessa motionsyrkanden. Utskottet anser att näringsutskottet även bör avstyrka samtliga övriga motionsyrkanden med hänvisning till pågående arbete inom ramen för den aktuella strategin.

Stockholm den 16 maj 2024

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Magnus Manhammar (S), Runar Filper (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C), Anna-Lena Hedberg (SD), Kristoffer Lindberg (S) och Victoria Tiblom (SD).

Avvikande meningar

1. Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (S)

Lawen Redar (S), Azadeh Rojhan (S), Magnus Manhammar (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Kristoffer Lindberg (S) anför:

Att öka kunskapen om upphovsrätten är ett av de sex prioriterade områdena i regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher. Samtidigt ser vi att regeringen i praktiken bedriver en politik som leder till nedskärningar i stödet till små och medelstora företag när det kommer till hanteringen av immateriella tillgångar. Vi menar att det behövs krafttag mot intrång i upphovsrätten, men strategin innehåller inga konkreta åtgärder mot illegal användning av skyddat material. Avsaknaden av konkretion är även uppenbar i de delar som rör de kulturella och kreativa näringarna i regeringens utrikeshandelsstrategi. Vi vill att strategin ska ta tydligare hänsyn till den obalans som vi menar råder på den upphovsrättsliga marknaden. Kulturskapare i Sverige måste få en rimlig del av de stora ekonomiska värden som genereras inom de kulturella och kreativa branscherna. Vi noterar även att både utredningen Kreativa Sverige och regeringens skrivelse utelämnar frågan om hantering av immateriella tillgångar vid offentlig upphandling. Vi menar att den nuvarande situationen, där t.ex. klausuler i upphandlingsdokument kan innebära att det offentliga förvärvar samtliga immaterialrättigheter, kan få allvarliga konsekvenser för företag inom de kulturella och kreativa branscherna.

En annan viktig del i det kunskapshöjande arbetet om upphovsrätten inom kreativa och kulturella branscher, som regeringen missar, är moment om immaterialrätt i högre utbildning. Tyvärr går det att på många lärosäten utbilda sig till yrken där immaterialrättigheter är centrala utan att få någon som helst utbildning i dessa frågor.

Vi delar regeringens bedömning att det behövs en tydlig ansvarsfördelning mellan berörda departement, myndigheter och andra aktörer för genomförandet av strategin. Vi anser emellertid att regeringens skrivelse inte ger någon vägledning om hur detta ska gå till. En långsiktigt viktig samverkansfråga för branschen är den kultursamverkansmodell som omfattar samverkan mellan staten, regionerna och kommunerna samt det civila samhället och de professionella kulturskaparna. Syftet med kultursamverkansmodellen är att den ska bidra till de nationella kulturpolitiska målen och ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar. Vi vill understryka modellens regionala grund och att den måste kunna förena goda förutsättningar för både regionala och lokala kulturinstitutioner såväl som nya kulturyttringar och det fria kulturlivet.

Mot denna bakgrund bör näringsutskottet tillstyrka motion 2023/24:2883 yrkandena 4–6.

2. Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Jag ställer mig bakom utskottets yttrande i alla delar utom i bedömningen av förslagen i följdmotionerna. Jag ställer mig bakom flera av dessa yrkanden och vi kommer följa upp dem vid behandlingen i näringsutskottet.

3. Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (C)

Catarina Deremar (C) anför:

Det är positivt att regeringen i strategin lyfter fram behovet av att möta den tekniska utvecklingen, inte minst när det gäller artificiell intelligens (AI). Det är en oerhört snabb utveckling att vänta de kommande åren och det är svårt att förutspå exakt hur den kommer att påverka de berörda branscherna. Det är centralt att Sverige, liksom EU, ligger i framkant och anpassar regelverk och ekonomiska strukturer för att kunna möta både utmaningar och möjligheter kopplat till teknikutveckling och AI. Jag är därför tveksam till om det räcker att enbart sprida kunskap om upphovsrättsliga frågor. Snarare bör ambitionen vara att utöka vår kunskap och ha beredskap för att modernisera och förtydliga olika regelverk.

AI-genererad konst och musik är en relativt ny företeelse som skapat ett behov av att diskutera upphovsrättsliga frågor. AI kan generera allt från musik och konst till romaner och nyhetsartiklar. Eftersom verken saknar mänsklig upphovsman utmanas den gällande lagstiftningen. De utmaningar som tekniken för med sig beror t.ex. på att AI-verktygen tränas på befintliga verk via s.k. machine learning (ML). Det råder osäkerhet när det gäller upphovsrätten till de verk som AI:n tränas på. På samma sätt är det oklart om upphovsrätten kan gälla för AI-genererad konst. Dessa luckor behöver täppas till för att förutsättningarna för både kulturutövare och AI-utvecklare ska kunna tillgodoses. Målsättningen behöver vara rättvisa och goda förutsättningar för den upphovsrättsbaserade marknaden.

Ambitionen i det tredje målet Träffsäker rådgivning, stöd och finansiering och minskade regelkostnader är vällovlig. Grundläggande för att företag ska startas och växa inom kulturella och kreativa branscher är att företagsklimatet för småföretag är gott. Det är viktigt att rådgivande myndigheter känner till vilka möjligheter som finns att stödja och underlätta för företagare inom kulturella och kreativa branscher. Jag ser därför att det finns behov av att ge tydligare uppdrag till berörda myndigheter.

Jag menar vidare att regeringen bör återkomma till riksdagen med tillägg i strategin för kulturella och kreativa branscher som på allvar värnar den ideella sektorn och studieförbunden. De måste ses som de centrala aktörer de är för kulturlivet. På samma sätt bör föreningsdrivna allmänna samlingslokaler nämnas som en del av kulturlivets infrastruktur.

Strategin för kulturella och kreativa branscher bör även kompletteras med en nationell strategi för spelbranschen och spelande. Det skulle göra branschen

legitim och t.ex. öppna dörrar till forskningsmedel m.m. från utomstående aktörer. En sådan strategi bör också överväga inrättandet av ett nationellt spelinstitut likt det i Danmark. Jag menar vidare att spel är kultur och en kulturform värd att bevara. Kultur är något som vi ofta vill visa för nästkommande generationer och fortsätta att glädjas över. För de flesta svenskar är det en självklarhet att spelande i olika former kan betraktas som en kulturutövning i samma kategori som konst, musik och film. Jag vill förespråka en modern och utökad syn på kulturbegreppet som inkluderar olika former av spelande. Spel är redan etablerat som kultur i många människors medvetande och det finns även ekonomiska incitament att bredda kulturbegreppet. Jag menar att det är dags att uppdatera kulturbegreppet och att därigenom ta ett stort kliv på vägen för att uppfylla både de nationella målen och kulturpolitiken.

Mot denna bakgrund bör näringsutskottet tillstyrka motion 2023/24:2885 yrkandena 1, 2 och 5–8.

4. Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Jag menar att regeringens skrivelse 2023/24:111 Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher tyvärr lämnar mycket övrigt att önska. Jag hade velat se en strategi med konkreta steg för att stärka villkoren och samordningen för de kulturella och kreativa branscherna. Jag anser t.ex. att regeringen bör utreda förutsättningarna för att inrätta ett institut för kulturella och kreativa näringar för främjande av spel, musik, film samt andra kulturella och kreativa branscher.

Jag anser även att konstnärsperspektivet bör förtydligas och stärkas i strategin. Jag avvisar användandet av begreppet "råvara" som ett sätt att beskriva det konstnärliga och kreativa skapandet. Överlag saknas skrivelser om vikten av en offensiv konstnärspolitik och konkreta förslag för att stärka densamma. Jag vill också se att kulturskapar- och branschorganisationerna tydligt inkluderas i genomförandet och uppföljningen av strategin.

Jag menar att även stycket om konstnärlig frihet i strategin bör utvecklas och förtydligas. Den konstnärliga friheten utgår från en vidsträckt yttrandefrihet och är en utgångspunkt för de kulturpolitiska målen. Jag är positiv till att bredda finansieringen av kulturen, men stärkta möjligheter till näringsverksamhet ska inte ställas emot en stark offentlig finansiering som värnar bredden, mångfalden och det fria skapandet. Det är också viktigt att se att den konstnärliga friheten kan begränsas av olika saker, även av kommersiell anpasslighet.

Jag förordar vidare att stycket om upphovsrätt utvecklas så att det tydligare framgår att staten bör stå redo att stärka upphovsrätten för att värna och säkra upphovspersonernas och de utövande konstnärernas rättigheter. Det är bra att kulturministern har inrättat en sektorsövergripande enhet för artificiell intelligens (AI) på sitt departement, men lagstiftningen behöver också ses över

för att säkra upphovspersonernas och de utövande konstnärernas rättigheter i ljuset av AI. En utredning bör omgående tillsättas med detta syfte och Sverige bör även agera pådrivande och påskynda motsvarande arbete inom EU. Dessutom behöver förståelsen för hur AI fungerar utvecklas. Falska foton, desinformation och fördomar riskerar att reproduceras. Mer kunskap behövs och det bör ske inom ramen för det samlade medie- och informationskunnighetsarbetet (MIK).

Dataspelsbranschen omsätter över 27 miljarder kronor i Sverige, vilket är i samma storleksområde som exporten av järnmalm. Dataspelsbranschen beskriver det samtidigt som att Sverige nu halkar efter. Sverige bör vårda det guldägg man har och ta fram en nationell strategi för dataspel. Sverige är ett av de länder i Västeuropa som har ett svagt offentligt stödssystem för spel, vilket innebär en konkurrensnackdel för Sverige. Spel behöver få bättre möjligheter att söka offentliga medel. Medlen genom såväl Kulturrådet som kultursamverkansmodellen bör öppnas tydligare för spel som kulturuttryck. Kulturrådet bör ges ett uppdrag att främja spelkulturen, och mer näringsinriktade stödssystem bör utredas. På samma sätt som för andra delar av kulturområdet finns det kulturuttryck som har en kommersiell bärkraft och andra som befinner sig i ett mer utforskande, smalt fält. I Sverige skapas digitala spel nästan uteslutande utifrån en kommersiell grund. Samtidigt behöver även andra delar av spelområdet ges möjlighet att växa, för att stimulera allt från talangutveckling och innovation till samverkan mellan olika kulturformer och ökad mångfald.

De kulturella och kreativa branschernas förutsättningar påverkas av närvaron av och tillgången till kulturverksamheter i hela landet. Goda förutsättningar för kulturverksamheter ger såväl nuvarande som framtida aktörer inom de kulturella och kreativa branscherna möjligheter att växa och utvecklas. Det är därför viktigt att verka för en levande kultur och civilsamhälle även i lands- och glesbygd. I syfte att tillgängliggöra kultur för fler i hela landet bör statliga kulturinstitutioner verka för kultur i hela landet. Det statliga anslaget till regionala kulturverksamheter bör också öka.

Civilsamhället och dess samverkan med offentliga verksamheter behöver vidare stärkas via t.ex. idéburna offentliga partnerskap. Föreningsliv och kultur är en central del av samhällsutvecklingen. Det lokala kulturlivet kan vara rikligt och inkluderande genom amatörteater, körer och en aktiv kulturskola, ofta med hjälp av ideella krafter.

Mot denna bakgrund bör näringsutskottet tillstyrka motion 2023/24:2889 yrkandena 3, 5–7 och 9–16.